

ज्ञानार्णव ein Tantra Verz. d. Oxf. H. 93, a, 30. 101, b, 32. 103, b, 47. 108, a, 23. 278, b, 39. °तत्त्व 109, b, 12. °भाष्य 104, a, 1.

ज्ञानावरण n. Verhüllung der richtigen Erkenntnis, Irrthum SARVADARĢANAS. 32, 8. fgg. 38, 14. WILSON, Sel. Works 1, 316. fg.

ज्ञानावरणोप, lies aus Irrthum hervorgehend.

ज्ञानिन् 1) füge noch hinzu Etwas verstehend. Neben विज्ञानिन् bedeutet ज्ञानिन् die höheren Wahrheiten kennend KATHĀS. 79, 9. 13. 24. im Gegens. zu कर्मठ Verz. d. Oxf. H. 248, a, 17. — Vgl. मक्षा°.

ज्ञानेन्द्रमस्वती Verz. d. Oxf. H. 164, a, No. 360. fg.

ज्ञानेन्द्रिय WEBER, RĀMAT. Up. 342. Ind. St. 9, 17. 111.

ज्ञानोत्तम m. N. pr. eines Mannes HALL 133. WILSON, Sel. Works 1, 201.

ज्ञानोत्तर n. Titel einer Schrift HALL 197.

ज्ञापक 1) त्रैलोक्यज्ञापिका (so die neuere Ausg.) वाचम् HARIV. 6318. ज्ञापक, निष्पादक, समर्थक (हेतु) SĀH. D. 318, 19. fg. SARVADARĢANAS. 81, 10. 83, 2. Füge zu verstehen gebend, andeutend hinzu. — 3) bei den Grammatikern heissen diejenigen Sūtra Pāṇini's ज्ञापक, deren Redaction nach ihrer Ansicht noch eine andere, von Pāṇini selbst beabsichtigte Regel involvirt; wenn z. B. P. 2, 4, 66 gesagt wird वृहच इजः प्राच्य-भरतेषु so schliesst man daraus, dass Pāṇini die Bharata, die doch zu den Prākja gehören, deshalb erwähne, damit man dort, wo er die Prākja allein nennt, die Bharata ausschliesse. ज्ञापकसमुच्चय ist der Titel einer Sammlung solcher Sūtra.

ज्ञापता (vom desid. vom caus. von 1. ज्ञा) f. Erkundigung, das Fragen DHĀTUP. 28, 120.

ज्ञेयमल्लक m. pl. N. pr. eines Volkes MĀRK. P. 37, 43.

ज्ञेयानि 1) दान° das Verschwinden des Brunnstaftes MĀLATIM. 133, 4.

ज्ञेयत् caus.: एकेन (मायत्रेणा) त्रिष्टुब्ध्यातिता (so v. a. ज्योतिष्मती) Ind. St. 8, 232.

— अथ vgl. अथज्योतन.

ज्ञेय vgl. अ°.

ज्ञेष्ठ 1) a) von den aufsteigenden Eimern am Schöpfrade (Gegens. कनिष्ठ) Spr. 4080. Z. 8 lies 17, 30 st. 17, 28. — 3) g) vgl. dazu TBR. Comm. 2, 367, 12 und u. d. W. लक्ष्मी. — 3) c) N. pr. eines Liṅga Verz. d. Oxf. H. 44, a, 5 v. u.

ज्ञेष्ठतरा f. Wärterin, Aufseherin über ein junges Mädchen KATHĀS. 73, 94. ज्ञेष्ठतरिका dass. 133.

ज्ञेष्ठत्वं n. Vorrang: नहि जन्मनि ज्ञेष्ठत्वं ज्ञेष्ठत्वं गुण उच्यते Spr. 1306.

ज्ञेष्ठयज्ञ m. so v. a. ज्ञेष्ठस्य (des Aeltesten) यज्ञः (nach dem Comm.) Art. Br. 4, 23. TS. 7, 1, 4, 3. so v. a. यज्ञानां ज्ञेष्ठः PAṆĀV. Br. 6, 3, 8.

ज्ञेष्ठवर m. Hauptwerber AV. 11, 8, 1. 2.

ज्ञेष्ठसामन् 1) PAṆĀV. Br. 24, 2, 3.

ज्ञेष्ठानुज्ञेष्ठता (von ज्ञेष्ठ + अनुज्ञेष्ठ) f. Reihenfolge dem Alter nach, so dass der Aeltere stets vorangeht, MBH. 1, 2727. 2742.

ज्ञेष्ठाम्बु lies Schleim (der gegessen wird).

ज्ञेष्ठ 2) a) vgl. मक्षा°.

ज्योति = ज्योतिष्, loc. ज्योति PAṆĀV. Br. 16, 10, 2. — Vgl. दश°, शत°.

ज्योतिक Z. 2 lies मैत्रातज्योतिक.

ज्योतिर्गर्ग m. Garga der Astronom Verz. d. Oxf. H. 278, a, 15.

ज्योतिर्निर्वन्ध m. Titel eines astronomischen Werkes ebend. 40.

ज्योतिर्मन्त्र m. Bez. eines best. Zauberspruches SARVADARĢANAS. 170, 22. 171, 2.

ज्योतिर्मलिन vgl. नीलमोलिक.

ज्योतिर्मधातिथि m. Medhātithi der Astronom Verz. d. Oxf. H. 278, a, 41.

ज्योतिर्लेखा f. N. pr. der Tochter eines Jaksha KATHĀS. 73, 422.

ज्योतिर्लीक AV. PAṆĀV. 14, 1.

1. ज्योतिर्विद् KATHĀS. 34, 243. ज्योतिर्विद्भरण n. Titel eines astrologischen Werkes eines Pseudo-Kālidāsa KERN in Pref. zu VARĀH. BRU. S. 12. fgg. Verz. d. Oxf. H. 336, a, No. 790. Ind. St. 8, 193, N.

ज्योतिर्विवरण n. Titel eines astronomischen Werkes Verz. d. Oxf. H. 278, a, 41.

ज्योतिःशास्त्र n. Verz. d. Oxf. H. 123, a, 30. 270, a, 4. 274, b, 17.

ज्योतिष 2) ज्योतिषार्णव m. Titel eines astr. Werkes Verz. d. Oxf. H. 292, a, 23. — 3) ज्योतिषी oder ज्योत्सी N. pr. einer Familie HALL 119.

ज्योतिषिक HALĀJ. 2, 248.

ज्योतिष्कराण्डक n. Titel eines astr. Werkes Ind. St. 10, 281. 286. 289.

ज्योतिष्कानुदी f. Titel eines astr. Werkes Verz. d. Oxf. H. 292, a, 23.

ज्योतिष्टोम, hierzu bemerkt WEBER, dass jede der ursprünglich drei, dann vier, fünf und auch sieben Saṁsthā als Ġj. gefeiert werden kann, so dass dabei die vier Ġjotis genannten Stoma (त्रिवृत्, पञ्चदश, सप्तदश, एकविंश) zur Anwendung kommen. In der Regel wird aber nur die erste Saṁsthā, der Agnishṭoma, als Ġj. gefeiert, weshalb das Wort auch für Agnishṭoma gebraucht werden kann. Ind. St. 9, 120. 229. Art. Br. 8, 4. PAṆĀV. Br. 4, 1, 6. 6, 3, 6. 10, 2, 2 und Schol.

ज्योतिष् PAṆĀV. Br. 16, 1, 1. das Lichtsein, die Natur des Lichts:

ज्योतिष्प्रियोपकल्पते wird zu Licht BHĀG. P. 11, 3, 13.

ज्योतिष्यन् TS. 7, 2, 9, 2. KĀTH. 34, 8.

ज्योतिष्पराशर m. Parācara der Astronom Verz. d. Oxf. H. 292, a, 36 (ज्योतिःप°).

ज्योतिष्पितामह m. Brahman als ältester Astronom WEBER, ĠJOT. 99 (ज्योतिःप°).

ज्योतिष्प्रकाश m. Titel eines astr. Werkes Verz. d. Oxf. H. 278, a, 39 (ज्योतिःप्र°).

ज्योतिष्प्रभ 2) ein Fürst KATHĀS. 39, 39.

ज्योतिष् 1) a) Z. 9 प्रभातरलं ज्योतिः = विद्युत् nach KĀTAVEMA, ČAMK. (nach MONIER WILLIAMS) bezieht es auch auf die Strahlen der Sonne und des Mondes. — d) पौरुषं ज्योतिः SARVADARĢANAS. 37, 8. परं ज्योतिः das höchste Licht so v. a. die höchste Intelligenz, der höchste Geist, die höchste Wahrheit WEBER, RĀMAT. Up. 338. 349. fg. Spr. 1307. SARVADARĢANAS. 34, 2. — f) ein Ekāha der Trikadraka Schol. zu PAṆĀV. Br. 16, 1, 1. der vier Sāhasra PAṆĀV. Br. 16, 8, 1. ein anderer, der auch अग्नेः स्तोमः heisst, 19, 11, 1. — h) Ind. St. 8, 319. fgg.

ज्योतिःसागर m. Titel eines astr. Werkes Verz. d. Oxf. H. 278, a, 40.

ज्योतीरस KATHĀS. 30, 177.

ज्योत्सी s. oben u. ज्योतिष 3).

ज्योत्स्ना 2) संज्योत्स्ना adj. mit Mondschein versehen KATHĀS. 107, 39.

— 6) Titel eines Commentars HALL 69.